

Číslo 7
e-zpravodaj projektu
duben 2011

SU-MA-VA.CZ

ŠANCE PRO VENKOVSKÉ ŠKOLY - ZNALOSTI, SCHOPNOSTI, DOVEDNOSTI

ŠUMAVSKÉ HOŠTICE - MALENICE - VACOV

ŠKOLNÍ PROJEKT TŘEBOŇSKO

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ahoj děti, paní učitelky, páni učitelé!

Váš zpravodaj SU-MA-VA.CZ se opět hlásí!

Tentokrát se bude věnovat připravovaným exkurzím na Třeboňsko pro šestáky, sedmáky, osmáky a devátáky. Holky a kluci ze školy v Šumavských Hošticích pojedou 9. května a Vacováci pojedou 13. a 20. května.

Třeboňsko se řadí mezi nejkrásnější oblasti jižních Čech a celé České republiky. Unikátní krajina Třeboňska je nerozlučně spjatá s rybníkářskou tradicí. Lidé zde již od 12. století cíleně měnili původní nehostinnou močálovitou krajinu v důmyslnou síť umělých stok s množstvím rybníků.

Věděli jste třeba, že na Třeboňsku se nachází největší rybník v České republice? A víte jak se jmenuje? Věděli jste, že kromě tradičních kaprů na Třeboňsku můžeme potkat vydru říční a orla mořského?

Abyste měli povědomost, kam a proč že to vlastně jedete, připravili jsme pro vás zajímavé informace a několik úkolů o Třeboňsku, které si můžete vypracovat před či po exkurzi, nebo i přímo na výletě.

Domluvte se s paní učitelkou nebo panem učitelem, vytvořte si skupinky a vypracujte samostatně úkoly v tomto zpravodaji.

Další zajímavé informace o exkurzi a úkoly hledej také na webu SU-MA-VA.CZ!

Než začnete se zpracováváním úkolů, přečtěte si následující zajímavé informace o Třeboňsku.

Třeboňsko

Unikátní krajina Třeboňska je nerozlučně spjatá s rybníkářskou tradicí. Celkem se zde nachází neuvěřitelných 460 rybníků, z nichž některé mají opravdu pozoruhodná jména (Ženich, Nový Vdovec, Láska). Kromě chovu ryb má tato rozsáhlá rybníční soustava velký význam jako hnízdiště, případně zimoviště mnoha druhů vodního ptactva.

Historický vývoj Třeboňska

Původní močálovitou krajinu Třeboňské pánve začali první obyvatelé přetvářet v druhé polovině 12. století. Výrazný rozkvět oblasti je úzce spjatý se šlechtickým rodem Rožmberků, kteří se zasloužili o zakládání rybníků ve velkém a proměnili Třeboňsko v prosperující oblast především díky chovu ryb. V minulosti největšího rozmachu dosáhlo třeboňské rybníkářství v 16. století v době působení rybníkářů Štěpánka Netolického a Jakuba Krčina z Jelčan.

Třeboňské rybníkářské dědictví

Nejvýznamnější technické a kulturní památky Třeboňska, které úzce souvisí s rybníkářskou tradicí, byly v roce 2003 oficiálně nominovány k zápisu na seznam památek světového kulturního dědictví UNESCO pod názvem Třeboňské rybníkářské dědictví. K nominovaným památkám patří například historické centrum Třeboně, rybníky Svět a Rožmberk či umělé kanály Zlatá stoka a Nová řeka.

Význam rybníků pro krajinu Třeboňska

Početné rybníky a umělé kanály tvoří společně s rozsáhlými lesy a rašeliništi dominantní složku unikátní krajiny Třeboňska. Kromě chovu kapra a ostatních druhů sladkovodních ryb plní rybníky mnoho dalších funkcí. Podílejí se například na zadržování vody v krajině. Neméně významná je jejich ochranná funkce před povodněmi, kdy slouží jako retenční nádrže.

Přestože byla krajina Třeboňska po staletí přeměňována člověkem budováním husté rybníční sítě a umělých kanálů, zachovaly se zde zcela mimořádné přírodní hodnoty. Uměle vybudované rybníky a jejich břehy se staly novým domovem pro mnohé druhy živočichů a rostlin, kteří byly vázané na původní mokřadní ekosystémy. Díky rozsáhlým vodním plochám se z Třeboňska stalo evropsky významné stanoviště z hlediska výskytu vodních ptáků. V současnosti je na převážné části Třeboňské pánve vyhlášená Chráněná krajinná oblast Třeboňsko.

RYBIČKY, RYBIČKY, RYBÁŘI JEDOU

Ve větách pod obrázky ryb jsou ukrytá jejich jména. Zkuste je nejprve vyluštit. U dvou ryb jsme jména zaměnili. Které to jsou? Dvě z těchto ryb nežijí v rýbnících. Tři ryb jsou dravé. Které?

Prostor pro správné odpovědi: 5.
1. 6.
2. 7.
3. 8.
4. 9.

Břeka pracuje na poště

Má deset polí na prodej

Výpar malé kapky vody

Otakar asi spí

Našel v plášti kapsu

Stouplo ti celé povodí

Baroko u nás

Herci hráli pantomimu

svetr obracej naruby

Hádanka:
Vyskočí ze země, utíká, k moři doběhne veliká.

EKOSYSTÉM RYBNÍKA

Spolupracujte v malých skupinkách s obrázkem ekosystému rybníka na předchozí dvoustranně. Jména některých živočichů a rostlin na obrázku jsou záměrně smazána. Pomocí níže uvedené nápovědy (chybějící jméno spolu se stručným popisem) jednotlivé rostliny a živočichy identifikujte.

Vážka ploská

Má dva páry křídel se složitě utvářenou žilnatinou, nohy posunuté k hlavě a velké oči.

Kachna divoká (samec)

Má pestré barevné tělo s bělo-modrým pásem na zadním okraji křídel.

Ledňáček říční

Loví rybky pomocí silného zobáku. Do vody jde jen při lovu.

Racek chechtavý

Patří mezi dlouhokřídlé ptáky. Křídla má trochu hranatá. Dobře splývá se svým okolím.

Rosnička zelená

Má na končetinách 4 prsty s přísavkami. Dobře splývá se svým okolím.

Polák velký

Má červené oči. Na zimu odlétá.

Kosatce žlutý

Vypadá podobně, jako kosatce na zahrádce. Vnější tři okvětní plátky jsou tmavě žilkované.

Lyska černá

Má nad zobákem bílou „lysin-ku“.

Plovatka bahenní

Je býložravá, hermafrodit. Nadechuje se u hladiny a vzduch nasává do plicních vaků.

Vodomil černý

Dýchá vzdušnicemi. Je jednobarvný.

Spleš'ule blátivá

Má oválné tělo a na zadečku dýchací trubičku. Patří mezi ploštiče.

Larva jepice

Má na zadečku tři štěty („vidličku“). Žije u dna.

Znakoplavka obecná

Zadní nohy jsou přeměněny ve velkou silnou „vesla“. Je to vodní ploštiče.

Kotvice plovoucí

Je potravou pro býložravé ryby. Dosahuje ode dna až k hladině.

Hořavka duhová

Samička vpravuje jikry pomocí zvláštního „kladélka“ do žaber škeblí.

Potápník široký

Má podél horní části těla výrazný barevný lem. Je dravý.

Larva komára

Má článkované tělo, je „zavěšená“ na hladině hlavou dolů.

Potápka roháč

Má na hlavě chocholku z černého perí.

Na obrázku je celkem 27 živočichů, kteří umí létat. Zkuste je najít (pozor, někteří z nich jsou pod vodou!)

Na obrázku je celkem 15 živočichů, kteří se neumí pohybovat na hladině nebo pod ní a mohli by se utopit. Kteří to jsou?

Na obrázku je celkem 6 živočichů vyobrazeno v dospělém i nedospělém stadiu. Kteří to jsou? Pro náš případ nemusí být nutně stejného druhu, berte v potaz i stejný rod!

Rybník je jako dům, který má mnoho obyvatel a různá prostředí („místnosti“). Dívejte se do obrázku a říkejte si příklady živočichů, kteří využívají ke svému životu rákosiny. Které živočichy můžeme pozorovat na volné vodní hladině? Kteří žijí pod vodou nebo až u dna? Kteří živočichové mohou žít i jinde než jen u rybníka/stojaté vody? Mohou někteří žít v prostředí bez vody?

Které živočichy z obrázku už jste viděli v přírodě?

Kteří živočichové jsou predátoři a kteří jsou býložravci?

V předchozích úkolech jste si představili ekosystém rybníka pomocí obrázku. Nyní si jej přiblížte pomocí zvukových nahrávek VODNÍCH ŽIVOČICHŮ. Zadání tohoto úkolu najdeš na webových stránkách V SEKCI PRO ŽÁKY.

CO JE NA OBRÁZCÍCH?

Přiřaď k fotografiím názvy, uvedené ve žlutých rámečcích na vedlejší stránce.

1

2

3

4

5

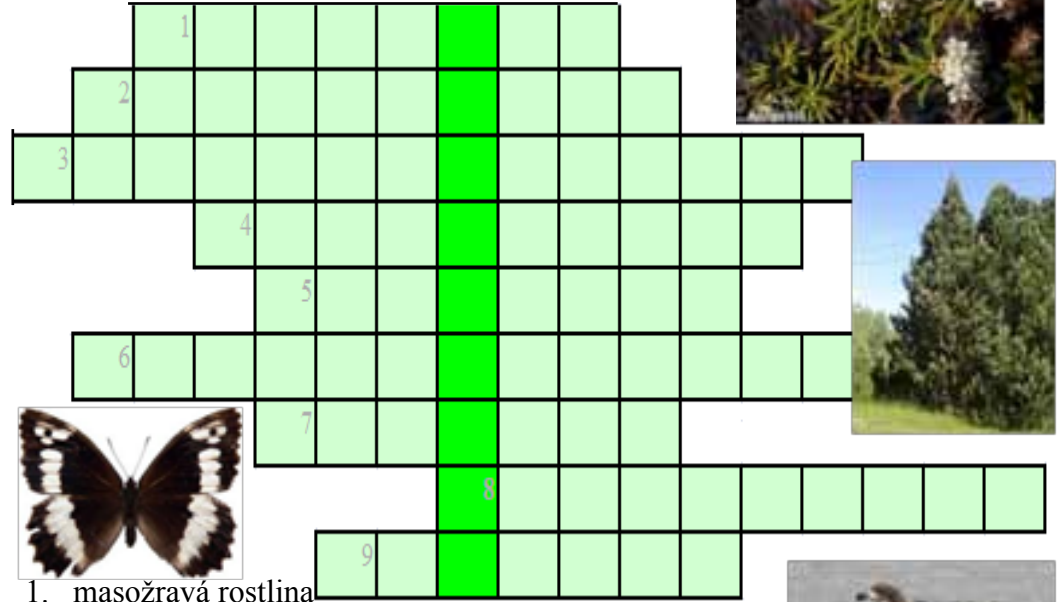
6

- A) Schwanzemberská hrobka
- B) Třeboňské rybníky
- C) Svinecká brána

- D) Část opevnění
- E) Zámek Třeboň
- F) Dům Jakuba Krčína z Jelčan

KŘÍŽOVKA

1. masožravá rostlina
2. významný dravec této oblasti
3. jehličnatý strom typický pro tuto oblast
4. významný český rybníkář
5. rostlina vyskytující se na rašeliništích
6. motýl z rodu okáčů
7. hmyz, jehož larvy žijí ve vodě ve vlastnoručně vyrobených schránkách
8. nejvýznamnější česká ryba
9. rostlina podobná borůvce

POZOR! POZOR! POZOR!

SU-MA-VA.CZ vyhlašuje fotografickou soutěž s názvem „Jarní přírodou Třeboňska 2011“ a zúčastnit se můžeš i ty.

Pravidla jsou jednoduchá. Během exkurze na Třeboňsko vyfoť několik snímků. Ten nejhezčí z nich **zaregistruj odesláním na e-mail info@su-ma-va.cz společně se jménem autora, názvem školy a číslem třídy nejpozději do 27. května 2011.**

Veškeré zaregistrované fotografie budou zveřejněny na www.su-ma-va.cz.

Tři nejhezčí z nich vybere začátkem června odborná porota. O absolutním vítězi rozhodnou všichni žáci v celoškolní anketě na www.su-ma-va.cz.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento zpravodaj je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Zpravodaj vydán v rámci projektu „Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti“, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.1.10/01.0094.